

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.
За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
9 фор., на по год. 3 фор.
За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
10 фран. у злату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштомском
упућеницом непосредно админи-
страцији „Гласа Црногора“ на
Цетиње, а коме је наручије, г.
Петру Рамаковићу, к. п. аген-
ту у Котор. Дониос се шаљу
уредничтву. Рукопис се не вра-
ћају.

За огласе шаља се: на сваки
ријеч или на број од пет цифа-
ра по 2 новчића на први пут, а
за сваки даљи пут по 1 новчић

СЛУЖБЕНИ ДИО.

М И

НИКОЛА I.

по милости Божијој

Књаз и Господар Црне Горе.

На предлог Нашега Министра
Финансија постављамо:

У министарству Финансија за секретара
прве класе Јанка Ј. Спасојевића, досадашњег
коленског секретара Руске Државне
Контроле у Петрограду.

Наш Министар Финансија нека
изврши овај Указ.

На Цетињу, 9. октобра 1904. г.

Никола I.

Министар Финансија,
А. Мијушковић с/р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— Госп. пуковник Александар
Константиновић јутрос је отпутовао.

— Господин барон Кун од Ку-
невфелда, овдашњи аустро-угарски
министар отпутовао је на једномје-
сечна одсуство. За то вријеме отпав-
љаће послове посланства господин
Коломан ил. Капија, ц. и кр. консул.

ЦЕТИЊЕ, 5 новембра.

Избор предједника Савезних Држава Сјеверне Америке.

У први уторник који долази за
првим новембарским понедељником
(по н. к.) обављено је у Савезним
Државама бирање бирача, којима је
вадатак, да у други јануарски по-
недељник 1905 г. формално, према
савезским законима, изабере пред-
једника Савеза. Али у ствари тај
је избор извршен већ у новембру,
кад су све државе Савеза изабрале
своје предједничке бираче. У избо-
рима је примало учашће 15.000.000
гласача, од којих је огромна већина
гласала за Рузвелта, досадашњег
предједника Савезних Држава, а не-
ма сумње, да ће тај избор и у јану-
ару бити потврђен, пошто ништа
томе посметати не може, осим зар
смрти самога кандидата.

И ако се судија Паркер при
изборима јављало као достојан супар-
ник Рузвелтов, избор овога потоњег
имао се већ унапријед сматрати као
свршен чин, једно с тога, што се
програми обојице кандидата нијесу
баш тако битно међу собом разли-
ковали, да је један други потпуно
искључивао, а друго и највише с
тога, што је у корист Рузвелта
служила та околност, што су бирачи
повијавали не само практички и брзо
схватљиви његов ум, него и његов
енергички, војнички темперамент, не-
поколебљивост и сталност воље, које
особине баш и сдговарају данашњем
ратном, историјском тренутку. Осим
свега тога, много се је лакше било
њему одржати на позицији, коју је
већ заузимао, него ли је другоме,
тако рећи, с голе пољане освојати.
Особито кад узмемо у обзир ту окол-
ност, да је он тецајем неколико го-
дина прибавио и искуства и цијелу
војску својих пријатеља и помоћника.
Према свему томе, сви изгледи за
избор били су на његовој страни.

Борба између ова два канди-
дата тек се је у потоње вријеме била
у неколико заштрела, кад је Пар-
кер окривљавао Рузвелта, да у бор-
би употребљава новац, који му дају,
разумије се, не баш платовички,
крупнији амерички капиталисти; ина-
че, та је борба вођена мирно и Пар-
кер је први честитао избор Руз-
велту.

Као што смо више рекли, у
програмима ове двојице кандидата
није баш било противности, које се
не би дале примирити. Демократ-
ски или Паркерова партија понајви-
ше је приговарала Рузвелту његову
ратоборну политику и оно што је
повијато под именом америчког
„империјализма“, осуђивали су та-
кође и његове тежње, да се мијеша
у послове друге државе, а обе-
ћавали су, да ће се њихов кандидат,
Паркер, старати, да са сваки жи-
ви у миру, те су стављали у изглед
велике уштеде у војсци и флоти.
Но у данашње вријеме, кад се јасно
види, каквим су огромним расходима
подвргауте ове државе, које нијесу
спремне за рат, практичне Амери-
канце није могла замијети сваког-
дишња „уштеда“ у војсци и флоти,
која им се у изглед ставља. И сам
Рузвелт не само да је обећавао, да
ће живјети у миру с друге држа-
вама, но је те своје „тежње“ и оствар-
ио у равним споразумима о мирном
рјешавању међународних несугласи-
ца. Тако н. пр. уочи самог избора
он је понудио једној највише „вој-
ничкој“ држави такав споразум и
добрио је на то пристајак. У исто
доба опажају се све јаче освајачке
тежње Јапана, као и то, да се је
Јапан спремао, да се баца на Фран-
цуску, те Американци нијесу могли,
да достојно не одијене све оно, што
је Рузвелт учинио за очување аме-
ричких интереса у Тихом океану,
као и његов енергични рад у ци-
тању о Павамском каналу.

Према овоме, са америчке
тачке гледишта има се сматрати Ру-
звелтов избор као сретан, јер ће се
тецајем будуће четири године његова
предједничтва без сумње извршити
ново политичко груписање велики-
јех држава. И за тај период баш је
најбогонији такав предједник, као
што је Рузвелт.

ПЛОВИДБА БАЛТИЧКЕ ЕСКАДРЕ.

По свијема изгледима и вије-
стима, које долазе из доста поузда-
них извора, неће за Балтичку ескад-
ру, за вријеме њене далеке пловидбе,
бити потоња неприлика она, која јој
је у Хулу спремна била. У Паризу,
како ципу „Биржевија Вједомости“,
циркулишу о тој ствари доста немали
гласови. Један вице-директор фран-
цуског морског министарства говорио
је, да од равнијех агената, лифера-
ната и дописника тога министарства
долазе, или директно или преко рав-
нијех консула, поуздана извјешћа о
раду јапанских агената и да се
та извјешћа пријатељски достављају
Петрограду.

У француским поморским круго-
вима влада опште мишљење, да руски
поморци, и поред догађаја у Сјевер-
ном мору, морају путовати с подво-
стручном опрезношћу и да ће без
дугог двоумљења поточити сваки поље

сумњиви брод, који би се хтло при-
маћи ближе домаћа једне торпедо.
У Париз је стигла вијест, да је
мноштво торпедо Уајтхеда била ту
недавно наручено у специјалној фи-
брици, и да су те торпедо предате
у Трсту некаквим мало познатим
особама које су их укрцале на море,
а за гдје, то се не зна.

Може се за бацање торпедо у-
потребити и прости параброд, који
је тајно за то спреман, само ако се
не жали параброд жртвовати. А ко
зна, колико су приватних лађа већ
до сад Јапани за своје мрачне ци-
љеве купили или најмили у равним
пристанима Средиземнога мора и дуж
западне обале Афричке? Зар у по-
морском свијету има мало сопстве-
ника лађа и капетана, који могу бити
достојни напљедници старијех пир-
ата, и који су готови на сваки ца и
највећи злочин, само за добру плату?

Осим тога, на тијем лађама има
бев сумње знатан број Јапанаца,
који су спремни, да сами ураде и из-
врше и најопасније операције. Њи-
хово присуство могло је до сад проћи
и неопажено, јер су по пристаништ-
има већ одавно навикли да гледају
жутокоже поморце и у опште боја-
дисаве људе свију могућих боја и
раса.

Тако се може предпоставити, да
би сувремени пирати кадри били
заградити Суецки канал, или уредити
какав год судар при изласку из
њего. Ту, у близини, крстаре, под
инглеском, италијанском или грчком
заставом, параброди, по изгледу мир-
ни и невини који у исто вријеме могу
бити натоварени камењем, старим
гвожђем и експлозивним материјалом,
и који, може бити, чекају руску
флоту. Разумије се, да је могуће оче-
кивати све ово од таквијех непри-
јатеља, као што су Јапани и њи-
хови савезници.

С овим што је више речено,
треба сравнити и ту околност, што
је италијанска влада, судећи по по-
тоњим вијестима, забранила сопстве-
ницима јахта, који се налазе у Сици-
лијским пристаништима, да продају
своје лађе без знања поморских власти
и што неће испунити све формално-
сти, којима би се овјерила купчева
личност. Доваало се је наиме, да
Јапани купују сицилијске јахте, да
с торпедима и експлозивним мате-
ријалом слиједу за руском ескадром.
До сад су се отиснуле на море и
заставу промијениле само двије лађе,
а другима су пут спрјечиле сици-
лијске власти на основу правила о
неутралности.

Све ово нам јасно свједочи, које
су мреже равапели руски непријатељи
Балтичкој ескадри, само да ју на
њеном путу за Далеки Исток што
дуже и више ометају.

ИНГЛЕСКА И АФГАНИСТАН.

Инглеска штампа у потоње вријеме
јак је заузета претресањем стања ствари
у Афганистану и односима између Емира
и Инглеске. Од како је 1901. године по-
слије смрти емира Абдурахмана дошао на
пријесто син му Хабибула, афганско инглес-
ки односи били су јако натегнути, и нови
господар Афганистана јавно се је непри-
јатељски односио према инглеској влади
у Надији. Емира су јако срдали ин-
глески планови односно жељезнице, а осим
тога почела су избијати између њега и
индијске владе разна погранична питања.

Због тога нерасположења према Инглес-
кој, емир се је почео оружати, а то ору-
жање изазвало је тако силно незадовољство
у Лондону и Калкути, да је индијски ви-
це-краљ забранио, да се преко индијског
земљишта преважа артиљеријски матери-
јал за Афганистан, који је био у Њемачкој
поручен.

Међу тијем, док су се инглеско-
афгански односи све више заостравали,
руски уплив на емирском двору све је ви-
ше растао, и тецајем потоње двије године
у мало што није дошло до коначног пре-
кида између Афганистана и Инглеске.
Емир се је више пута са презрењем отка-
зивао, да од Инглеске прими субвенцију,
која му је по уговору од 1903 г. одређе-
на била. Положај инглеског министра —
резидента у Кабуду постао је крајње ту-
гаљив и теготан, јер је изгубио сваки ути-
цај и углед.

Кад су Инглеси предузели били чу-
вену тибетску експедицију, индијски се је
вице-краљ обратио у Кабул, обавиљно опи-
мињући емира на опрезност, а кад су му
допније предочили успјех те експедиције
у Тибету, инглески агенти стаи су да
трубе по читавом Афганистану о сјајним
резултатима експедиције, додајући уз то,
како је Русија претрпјела потпун пораз у
Мандурији. Тијем се је жељело показати
емиру, да јеједини спас и излазак за њега
у томе, да потражи пријатељство и абди-
жене с инглеско-индијском владом. Емир
је све то схватио као обавиљно пријетњу
од стране Инглеске и прилагођујући се
привликама, послао је свога сина у Калкуту,
коме је поручено било, да с вице-краљем
преговара о текућим дневним питањима.

Лондонски политички кругови на о-
снову тога потпуно су увјерени, да ће
Афганистан безусловно потпасти под ин-
глески утицај, а инглеска штампа придаје
велики значај подаску афганског принца у
Калкуту и његовом виђењу с лордом Кер-
зоном.

РАТНЕ ВИЈЕСТИ.

Г. Ханото о могућности мира међу Русијом и Јапаном.

Навид неколико дана штампао је бив-
ши француски министар иностраних дјела,
г. Ханото, један чланак у „Журналу“, у
коме се говори о руско-јапанској рату. У
томе чланку тврди се, да ниједна ратујућа
страна није још постигла никаквих одлуч-
них резултата и да нема још ни побједи-
теља ни побеђених, те због тога госп.
Ханото долази до погрешног закључка,
да ће данашњи рат остати потпуно неод-
лучан. Због овога тај поштомани радник
на француско-руском савезу савјетује да се
закључи мир, да би се зауставили потоци
крви, која се, како он мисли, узалудно
пролива. Он налази, да се стање ствари
није од почетка рата ни најмање промије-
нило и да се преговори између Русије и
Јапана односно Кореје и Мандурије могу
слободно наставити с оне тачке, на којој
су у очи рата прекинути.

Признајући, да је г. Ханото и извр-
стан дипломат и велики пријатељ руски,
„Н. Времења“ доказује, да је он на кривом
путу и да су његови закључци врло по-
грешни.

И ако је г. Ханото, говори тај лист,
велики руски пријатељ, опет он није Рус;
због тога он баш и пада у такву погреш-
ку, која бира све његове доказе. Да је он
Рус, он никад не би тврдио, да ће овај рат
остати неодлучан. Напротив, овај рат мора
имати одлучан свршетак, а тај свршетак
мора бити — коначна побједа Русије над
непријатељем.

Русија ће ратовати све докле, док
своју циљев постигне, а та је циљев —
коначна и одлучна побједа. Док та побједа
не буде одржана, док јапанска војска не
буде потпуно уништена, док и једног ја-
панског војника буде на азијатском копну,
Русија ће продужавати рат, па ма с как-
вим тешкоћама он скопчан био и макар
јој што њени пријатељи савјетовали.

Чим теже буде ратовање, тијем ће
више Русија налазити снаге и енергије,
да га доврши на једни могући начин.

Јапан је рачунао на лаку побједу,
као и на то, да ће Русија узмаћи пред
тешкоћама рата. Али у колико је она у
почетку показивала своју мирољубивост

и вољу да избегне рат, у толико она сад неће положити оружја, пошто је већ једном била принуђена да га узме, док коначно не уништи свога непријатеља.

Команданти прве и треће манџурске армије.

Поред генерала Грипенберга, који ће командовати другом манџурском армијом, назначен је још генерал *Лењев*, за команданта прве и генерал барон Каулбарс за команданта треће манџурске армије.

Име генерала Николаја Петровића Лењевца особито је познато на Далеком Истоку, гдје је он за потоњих десет година био један од главних војничких радника. Од 1895 год. био је командант војске јужно-усуријског одјељења приамурског војничког округа и као такав неуморно је радио око уређења сибирских стрљачких пукова. Кад је, 1900 године, био уређен први сибирски армијски корпус, Лењев је био назначен за команданта тога корпуса, а у прољеће те исте године, као старјешина печилјскога одреда, пошао је на Пекинг, да ослободува посланика. Под његовом командом руска је војска, гдјекад вајдино и с војском другијех држава, одржала читав низ победа, које су се завршиле јуришем на китајску пријестоницу. Његове заслуге за угушење боксерског устанка награђене су биле орденом св. Ђорђа III. степена и орденом св. Ане с мачовима I. степена. Године 1903. био је назначен за командата војске приамурског војног округа. Кад је настао прекид с Јапаном, Лењеву било је одређено, да састави експедицију у Сјерверну Кореју и да њом рукује, и та је експедиција учинила много штете непријатељу.

Генерал Лењев је провео читав живот у војсци. Родио се у Чернигов кој губернији 1838 г. и пошто је свршио класичну гимназију ступио је као добровољац у Сјевски пјешачки пук. Пола године служио је као прост војник. Прво бојно крштење добио је од 1859. до 1864. год. у бојевима на Кавкасу против Чеченца и Дагестанаца. За вријеме потоњег руско-турског рата учествовао је у многим биткама и био је три пута рањен. Од једне ране у нови остао је хром и без штапа не може да иде. За показано јунаштво у руско-турском рату био је овијкован крстом св. Ђорђа IV. степена и св. Ане и св. Станислава II. степена с мачевима и златним оружјем. Осим тога, произведен је био у чин пуковника. Послије свршетка руско-турског рата генерал Лењев командовао је за 6 година 84-им пјешадијским Пиринским пуком, а деценије је био началник 2-ге Закаспijske стрељачке бригаде.

Барон Александар Василевич Каулбарс један је од угледнијих руских генерала. Још 1871 г. учествовао је у хивској експедицији, којом приликом је и рањен био, 1873 год. у ахал текинском походу, а 1877—8 у руско-турском рату. Потоњих година служио је на југу Русије и био је најпрви помоћник команданта одеског војног округа, а за тимем постао је командантом истог округа. Како у војничким, тако и у другим пословима барон Каулбарс показао се је као неуморан радник, а од кад је отпочет рат на Далеком Истоку, он је био један од првих покретача скупљања прилога за рањенике и неуморни радник око уређења пољских војничких лазарета, у чему је велики успех постигнут — сама Одеса за пола године рата жртвовала је више од милиона рубаља. У потоње вријеме Александар Василевич Каулбарс је заузет био тежким радом око мобилизације војске у Одеском војном округу.

ЛИСТАК.

СЛИКЕ ИЗ ОПСАДЕ ПОРТАТУРА.

Све вијести које су до сад долазиле о опсади Портартура, брже објављене као некома магловитошћу и несталношћу. Сад би био какав Китајца, који би својом дунком стигао из Портартура у Чифу, и ту изнашао неке податке, на које би фантазија онамошних енглеских и американских дописника дометнула којешта прећерана и фантастична. Сад би био какав бегунац или одбијелци трговац, који би приповиједао и оно што је знао и што није знао. Али ових потезних дана стигле су вијести од очевидаца, на које ће се историја доволним поуздањем моћи обазрети.

Свршетком јуна јапанске власти пренесоме у Далњи маду чету англо-америчких дописника, који бијашу изабрани да на вријеме стигну и присуствују заузећу тврђаве. Три читаве мјесеца морали су стајати пред неспредобитном тврђавом, не давајући анака о себи. Почетком овог мјесеца, јапанске власти, надајући се коначној побједи свог оружја, обједолавише дјелимичне извјештаје о опсади и дозволише најпослаје новинарима, да се удаље и искрцају у Чифу. Новинари, не буда луди, не дочекаше коначног звјезања но се одмах

Генерал Каулбарс има сада 60 год., али га још служи и енергија и јачина духа. Течајем своје дугогодишње војничке службе он је потанко проучио не само војничке потребе, него је особито упознао руска крајична мјеста и услове живота у њима, јер је већи дио своје службе у тим мјестима и провео. Као плод тога његовог службовања и проучавања појавиле су се и неколике његове расправе. Прије него је дошао у Одески војни округ, барон Каулбарс је командовао 2-им Кавкаским корпусом, а доцније 2-им Сибирским армијским корпусом и као командант поменутог корпуса учествовао је у потоњем китајском рату 1900 год.

Сибирска жељезница.

Још од почетка данашњег рата свакоме је било јасно, да једна пруга Сибирске жељезнице далеко није довољна, за подмири све ратне потребе. Али је настало такво вријеме, да чекања није било, те се је одмах предузео огроман рад, да се саграде многе раскрснице и споредне линије, да би се тимем незгодама доскочило и да би се омогућило бржи пријевоз војске и ратног материјала на бојиште. Главне ствари у томе погледу већ су довршене, али ни све то што је учињено није довољно, нити може сувремене потребе задовољити. Свакијем даном показивало се је све јасније, да се није могуће проћи без грађења нове жељезничке пруге поред ове, која већ постоји. Због тога је још 30 септембра, по највишем налогу, састављена била нарочита комисија, да то питање проучи и своје мишљење о томе даде. Та је комисија свој рад довршила и донијела закључак, да је пријека потреба, да се на неким мјестима поред старе жељезничке пруге и нова сагради; техничка страна тога питања повјерена је инжењеру Михаиловском, који стоји на челу тако зване „извршне“ комисије, која је састављена од чланова министарства војног, финансија, грађевина и државне контроле; најпослије, закључено је, да се на ту цијељ за прво вријеме одреди 10. милиона рубаља. Сви ти закључци одобрени су 18 октобра с наредбом, да се к извршењу њиховом приступи. Ако се ова нова пруга буде тако живно радила, као што је рађена ова која већ постоји, онда је сигурно, да се неће на њу дуго ишчекивати.

У војсци генерала Ренкампа.

Ковачки подофицир 2-ог нерчинског пука Г. Н. Аничков дошао је у Петроград на лијечење (рањен је у ногу), да за једно два мјесеца крене опет на бојно поље.

„Наше одјељење — казује Аничков — додијелено је већим дијелом извидничкој служби. Сукобљавали смо се и с Јапанцима, али смо се у главном налазили у борби с хунхузима... То су војници своје врсте: њихова одјељења састоје се негдје од једног човека, скривена у гасњану, а негдје их опет има скупа 30 до 40. Али наш обичан одред од 10 до 12 људи с једним официром довољан је, да раватна и већу чету хунхуза на све стране. Обично они нападају рино у зору на наше војничке возове... у кратко, појављују се тамо, гдје могу изненада ударити... Са заробљенима имају кратак рачун, и зато је тешко рећи, што је боље — умријети или допасти у њихове шакве. Приповиједају овај случај

Једном при извиђају, на 30 врта од Мукдена, напад на мога друга, подофицира Хвошчинског чета хунхуза. На срећу се раздијелио био одред Хвошчинског на два дијела и у сваком је било по 6 људи. Хунхузи су опколили одред под водством Хвошчинског. Некоји су коваци пробили круг хунхуски и бјегали су нај

преселише у овај китајски град, да створе обилата посла тамошњим телеграфским чиновницима.

Према овим дугачким и на браву руку набаганим извјештајима очевидаца, кобна драма пред зидинама опсеђеног града, узима такве мјере, којима нема сличних у другој ратној историји. За читаву годину дана, што се Севастопољ опсиједао, није било ни једног онако општрог јуриша, као што су они, те се кроз четири мјесеца непрекидно понављају. Сам опис једног напада захтијевао би читаве странице.

Почетком августа, послје два мјесеца јуначке борбе, Руси су утврдили свој положај у сталним утврдама. Већ она два прва мјесеца руски је отпор био Јапанце изненадио, тако да је јапанску војску требало ванредно појачати. У почетку бијаше јапанска војска постављена у полукругу око утврда. Изван тога округа у руским су рукама била два брежуљка на истоку, а два на западу од увале Шинишу, којом продави жељезница, и којом одприје бијаше протекло толико непријатељске крви. Те су брежуљке морали Јапанци заузети, прије него се прђе на даљу навалу. Брежуљак Такушан, са посавом од два батаљона, одржао се је до 15 августа. Три дана јуришала је једна дивизија, изгубивши преко 1500 људи. Генерал Ноги стагао је онда на бојиште и предузео је пун поуздања све спреме за одлучну општу

ближем одјељењу ради појачања. Хвошчинског су хунхузи свеали и убали. Кад су се за неколико минути повратили у већем броју, хунхузи се разбјежаше на све стране главом без обзира, и нијесу имали времена опљачкати Хвошчинскога Сат и друге му ствари осталоге недирнуте. Јадни наш друг био је рањен са осам пушчаних зрна од којих су му три пробила главу. М-ђу хунхузима налази се много старих људи. Јувацама се у опће не могу назвати и такови су међу њима изнимке Китајци су веома наклоњени хунхузима. Чудан је то свијет ти Китајци, изгледа који пут да су одани Русима, — али се брзо покаже противно. Навешћу примјер: Недавно су на сто ковака подофицира Суботина напали Јапанци. Нападај се збио у ноћи. Јапанци су опколили колибу, гдје су спавали сффицири. Десет ковака, који су спавали пред колибом, били су убијени. Руски одред никако се спасао. Тражили су Суботина, али га нијесу нашли и за то су сви мислили, да је заробљен и убијен. Одјељење Суботина спојило се с нама и ми смо се сви вратили главном одреду. Послије критког времена донесе до одреда један Китајца Суботина силно рањена. Китајца који је био дочекан са громовитим „Ура“, приповиједао је, како је потајно одио Суботина, који је од Јапанца био осуђен на смрт. Састајао сам се с доста ваљаних Китајца. С почетка је било неопходно тешко нашим извидничким одјељењима. Многи у извидницама или су гинули, или су падали у ропство. Недалеко од Фенхуанчена изгинули су одреди Милера и Казачихина. Казачихин рањен допао је ропства јапанског. Већ смо престали спомињати га, кад се наједанпут појави међ нама Китајца хришћанин с писмом од Казачихина, у којем су били врло важни извјештаји о непријатељској војсци. Осим тога, молио је Казачихин, да награде Китајца и хвалио га као вриједна и одана човека.

Аничков много прича из ратног живота и с великом хвалом говори о храбрости ковачкој. Кад бисте само видјели, каже, како одважно, не бојећи се никакве опасности, јуре ковачки борци у опасну извидничку службу.

Генерал Ренкамф повозе ко ће добровољно да иде извиђати, али таквих се јави таква мнозина, да не преостаје него бирати коцком. И сваки је срећан, кад на њега падне копка и њему зване онда сви остали.

Болест „бери-бери“ за Јевропу.

Болест бери бери, која је под тим именом тако силно раширена у Индији и малјајским острвима, назива се управо у данашњем Јапану „какс““. Какве није домаћа болест јапанска, него је донесена омамо из Индије и значи у јапанском језику неку врсту капље (плога). Болесник од те болести не може се мицати. Удови су укочени, глава му се завине. Ако није та болест оптрпјет облица, пошљедина јој је отијецање ногу као код водене болести. Јапански љекари тумаче њезио велико раширење међу јапанским радницима, и особито сада међу војницима, — слабшћу и манурњем. У многим случајевима какве дјелује на срце и онда има кобне пошљедице. Обичај тог болести траје неколико мјесеци. Послије одрваљења може реконвалесцент добити њезио повратак послје годину, годину и по дана и то свагда с новим варијацијама, тако се впр. придружи њој невралгија и тјелесна немоћ у сваком погледу. Ово болести често подлијежу потпуно здрави и млади људи, жене саразмјерно ређе и то у већини случајева

навалу. „Сретао сте — рече дописнику „Дели Маља“ — приспјели сте у згодан час, ни прерано ни прекасно, да присуствујете завршетку наше славодобитне борбе“.

На 6 августа опочеше опште опрације. Десно јапанско крило навалило је на западне положаје, а центрум у исто вријеме на главовите утврде Ерлунган. Сјутрадан је лијево крило зајуршило на утврде Кикуан. Ко би описао све подробности о појединим навадама, очајну борбу око позиција, десет пута заузетих, десет пута из губљених? Грозна је битка трајала до 11 августа, а у оно пет дана Јапанци су изгубили више од 15 000 људи. Процент губитака много је већи пред Портартурем него на сјеверном бојишту, а још виши је проценат мртвих.

Најкрвавије епизоде десиле су се на висовима брежуљка Ерлунган и Кикуан који су свршетком прошлог мјесеца били позористем нових покоља. Онда су Јапанци били доцри до источне утврде Кикуана, коју морадоме за тимем напустити и око које су се ту скоро узалуд борили.

У јутру 9 августа навала се бијаше готово сасма вијадовила Генерал Ноги окупио је на вијеће заповједнике дивизија; губитци бијашу претешки, без икаквог реалног успјеха. Радило се о томе, да се обустави навала. Одједном стаже телефоном вјест, да је једна регимента заузеле источну

за вријеме трудоваће и одмах послаје порођаја. Дјеча обично бивају од ње поштеђена. Велики утицај на раширење какве имају климатички услови некојих крајева јапанских, који леже у низини и у којима влада маларија, коју су јапански љекари прије држали за какку. Неки љекари налазе разлог разболијевању од ове болести и у промјени хране. У корист овога назора говоре опажања код сељака, који хране се само јечмом, просом и воћем, пате од бери бери болести много мање, него ли становници градова, који се хране само рибом, различитим другим конзервама и огромним количинам орзав. Као друга потврда за овај назор служи и извјештај главног поморског љекарског инспектора, д-ра Такаџија, о стању јапанске флоте, у којој је био гдјан пропрат болесника какве. Године 1883. било је таквих болесника међу јапанским морнарицама 231, од којих је умрло 44. Год. 1898. било их је 87 и умрло није ни једна особа. Д-р Такаџи тумачи то падање процената болесних промјеном хране јапанских морнара. Према његовом предлогу било је уведено за храну месо и печени хљеб. Од тога времена јапански морнар добива сваки дан 1/2 фунте хљеба, 2/3 фунте меса, 1/3 фунте орзав и 2/3 фунте воћа. Још мањи проценат добија рабе, чаја, сочива и шећера.

Друкчије пак гледа на све оно професор токијског универзитета д-р. Скроба. Он гледа узрок разболијевању од какве у њезионом епидемичком карактеру и у томе, што у малим становима станује одвише људи, у рђавој вентилацији, у неупотребљавању дезинфекционих средстава и невјетрењу постела, што према његовим рјечима преноси болест од једног болесника на другог. Разлог опадању ове болести у јапанској морнарици не налази овај љекар у промјени хране, него у побољшању живота морнарског и већој пажњи на хигијену у лђама. Там начином, успређујући оба та назора можемо рећи, да се болест како јавља као резултат или црпагадих промјена хране или рђавих санитарских услова у Јапану се та болест појавила прије 200 година и све до г. 1860. највеће добијала епидемичког карактера. Од то до ба неочекивано се појавила у јапанским пристаништима, па се раширила врло брзо у ниско положене крајеве, гдје је постала веома опасна. За то вријеме никаква радикална средства у борби против те болести нијесу могли поставити јапански патријархални љекари, и препоручивало се болесницима, да се селе на висине. Пошље, лица тих солонунских сајета бјда је та да се је болест раширила по читавој земљи, бери бери болест постала је била изродна. Све до нашег времена нијесу нашли јапански љекари лијека тој болести, али су сугласни у томе, да уз боље санитарне цијелике проценат болесних опада. Не пази ли се на то врло строго, многи млади људи цпаћају животом.

Неки ратни извјештачи тврде, да та болест сада силно хара у јапанској војсци, одакле је пријелица и у руске редове. С тога разлога многи руски љекари саветују љекаре у манџурској војсци, да удвоје своју пажњу и да буду веома опрезни с таквим болесницима; јер иначе и Русија и цјелој Јевропи грози нова, до сад непозната болест, која ће сваке године убогљивати и убијати хиљаде Јевропљана.

Јунаштво једног редова.

Прије неколико дана једна руска патрола у близини Мукдена угледа једну јапанску патролу и пође за њом. Јапанци су се повлачили, и при томе повлачењу један од њих да неки знак руској патроли

утврду Павлунг, између Ерлунганга и Кикуана. Не очекујући наредбе, неке чете навалише на брежуљак, у одјељењима од десет или двадесет људи. Руси иза шавана, на рубу брежуљка, пуштаваху непријатеља да се приближи на неколико метара а онда га сљезлим метцима сбаруху на земљу. Сви висови бијашу прикрити љешевина. Топњачио бијаше учини о отвор у сбранбеном заду. За трећег покушаја једно је одјељење стигло до отвора, руска тачета присилише их на узмак, али један сффицир неустративо затакне јапанског заставу у аид, плативши то дјело својим животом. Други се на то охрабрише, и потиснуше се кроз отвор у унутрашњост утврде, не узвићући испред руских бајонета. Јапанска је застава петнаест пута оборена и петнаест пута опет затакнута. Борба је трајала до исчери, кад је једна јапанска бомба заплелила греде у руским шанчевима. Бранисци на то напустише утврду Павлунг.

Тај дјелимички успјех оживио је јапанско аповједништво. На 10 августа било је сразмјерно мирно, јер је јапанској пјешадији флила чебања; али спремао се нови напад за идућу ноћ.

Сретном стратешком спретношћу Стесел је предузео и уништио јапански план, наредивши општи испад. Напад бијаше одређен за један сат п поноћи, а Јапанци су мирно чекали у својим шанчевима.

и баци јој писмо. Кад су Руси стигли и узели писмо, видјели су да је оно, руским језиком, адресовано на главног генерала штаба руске војске у Маврурији. У коверти је било једно писмо, написано такође на руском. Писмо је гласило:

„Васалије Рјабов, редов, стар 32 године, кога је ухватила једна јапанска патрола 27. септембра, обучен у китајско одијело, најавио је на саслушању да га је његов командант послао да извиди позицију и кретање наше, јапанске, војске у околини јаптајских рудника. Суђен војним судом због шпијунске, он је осуђен на смрт и пр суда је извршена 30. септембра.

На питање: „Имаш ли још шта да кажеш прије него умреш?“ он је одговорио:

— „Ја сам готов да одмах умрем за Цара, вјеру и отаџбину.“

На наш савјет да преко нас поручи шта има својој породици, уочи своје смрти, и да јави родитељима, жени и дјети да је своје опасне дужности вршио и храбро и свјесно до посљедњег часа, он је одговорио:

— Хвала, причајте о томе сами.

Затим је брзачио у плач.

Пошто се прекестио, он се поклати по једном, окренувши се свакој страни свијета, а затим се мирно окрену Истоку, желећи да буде погубљен, окренут тој страни. Присутни нијесу могли задржати своје сузе, јер су сви жалили овога херојског војника, који је своју дужност вршио тако свјесно до посљедњег свог тренутка.“

На овоме писму био је овакав потпис: „Један капетан главног генералштаба јапанске војске.“

Испод овога потписа Јапанац је додао и ове ријечи:

„Извјештавајући о овоме руску војску, наша војска жели јој, да обрадује што ваше оваквих војника, јер слично држање заслужује највеће поштовање.“

Мали јунак.

Ратни дописник руског листа „Восточноје Обозреније“ пише о јуначком дјелу једног тринаестогодишњег дјетца Николаја Зујева. Овај је дјечко усвојеник једног поручника, који је погинуо при пропасти „Петропавловска“. Он је до сада добио два крста св. Ђорђа за своју храброст, и сада је добио још један за своје ново храбро дјело. Сада је као и прије опет одио на фронт, од генерала Стесеља у главни руски логор: доиста изгледа романтичан. Он је то већ до сада два пута учињао. По други пут дошао јапанског ропства. Он је тада удучио прилику да побегне у руски логор, јер на њега као малолетног нијесу много пазили. Јапаници примјете да је почео бјежати и почну пуцати за њим и доиста га и обране, али јуначки дјечко и поред рана дође у руски логор сретно.

Братска помоћ у невољи.

Руски „Листок“ прича ову епизоду из борбе код Љаојанга.

Један руски војник, рањен у десну руку, обезвирио се. Када је дошао к себи, види да је сам. Којекако устане и пође да нађе своје друштво, кад из шапрага угледа главу једног Јапанаца, који, пуцајући к њему се био упутио. Рус шепта пушку лијевој руком, вољан да скупо прода свој живот. „Немој да ме убијеш!“ прилика Јапанац руски, и ја сам рањен. Рус спушта пушку и приђе непријатељу, који је био рањен у лијевој руци и ногу. Лијевој руком привезе Рус Јапанаца јаву како је могао, а Јапанац десном руком учини му шесту услугу и онда сједоше један до дру-

вина. Изнасуда, прије поноћи, у тмани зацјаше руски рефлектори, који усредоточивше своју свјетлост на изгубљене појачије Пандунга. Храбри противуничад пришли Јапанац, да напусте утврду и да сједу у долину, куда их Руси прогнаше митраљезима. Тек пред знатним непријатељским појачањима Руси узаконше. Пандунг је доиста последио једног сата оцајне борбе поново заузе, али руски испад бијаше постигао своју сврху: присилио је Нотга, да покита јуришем и посматрао му је, да се послужити положајем на Пандунгу као бањом, са које ће извести нови отвор у кругу главних утврда, јер у центруму сва се је борба опет свела око заузимања самог Пандунга.

Исте су среће била и оба крила. Лијева дивизија навалила је на брежуљке Киван. Утврде су бутале, а чете су се великом муком успињале. Предстража се попеда до вивце и није могла, да не застане славобитно. Али у тај час засјаше рефлектори, а браниоци, који бјаху у засједи, обореше читаву непријатељску одјелу. Но нова су појачања стизала, да и ова буду заслијепљена свјетлошћу из рефлектора и усмрћена мекцима невидљивог непријатеља. Покољ је непрекидно трајао, док јапански заповједник није увидио неуспјешност настојања, те наредио улазак.

Међутим је борба бијесила и на западу. Облично је било, а та још већа тми-

нога. Јапанац је имао нешто ракије од ориза, а Рус неколико бешкота и ту братски подијеле своју провијану. Пошто су се прихватили, Рус оде да потражи палицу за Јапанаца, онда се својски руковаше и распадеше, да сваки потражи своју војску.

Књижевност, умјетност и просвјета.

Ново српско дјело о Македонији. Послије дјела Спиридона Гопчевића, „Стара Србија и Македонија“, које је родољубиви Србин г. Мих. Павловић, трговац биоградски о своме трошку издао 1900 год. у српскоме преводу, — у нашој књижевности није било већег, осељенијег дјела о Македонији, а горње се дјело сво распродало, те га више и нема на књижевној пијаци. Изданило је до душе мањих дјела и брошура о Македонији, које са своје вјерности чине част српској књижевности, но ипак је размак времена од 1900 год. до данас био и сувише дуг, а да у њему не нађе једно повеће дјело, које би нам представило Македонију, каква је она данас. Ако икад, оно је данас потребно да српска читалачка публика има у рукама тако опсежно дјело. Ту потребу труди се да задовољи г. Иван Иванић, секретар српског посланства у Цариграду. Он је изјавио велико дјело: „Македонија и Македонци.“ На томе је посла радио пуних десет година, прибирајући грађу на лицу мјеста, што му је и било могуће, јер је пуних десет година службовао као секретар и вице-консул српских консулата у Приштини, Солуну, Битољу и у Скопљу и врло много путовао по европским вилаетима Турске. Публици су већ познате његове књиге „Из црквене историје Срба у Турској у XVIII и XIX вијеку“, коју је наградила Српска Краљевска Академија Наука са 1000 дин., даље путопис „На Косову“ (од Качаника на Звечан), расправа „Из Македоније о Македонији“ и т. д. Но ово најновије дјело Иванићево има далеко већу важност и обим, (по величини веће је од Гопчевићеве „Старе Србије и Македоније“), а садржи у себи: путописи дво, дио о историји и географији Македоније, етнографију, статистику, народно пјесништво, обичаје, традиције и одјело Македонаца, као и нарочито одјељак о раду бугарске, грчке, румунске, католичке и протестанске пропаганде у Македонији, са подацима о успјесима и неуспјесима њиховим; даље, црквену, школску и политичку страну македонског питања.

Књига Иванићева је плод дугог рада на лицу мјеста, те се може претпоставити, да ће потпуније празилину и потребу, о којој је горе ријеч. Књига ће бити илустрована са 70—80 лијепих слика, нааћи ће у три дијела, која чине засебну целину; цијена ће јој бити умјерена, те ће је и шири кругови српске читалачке публике моћи набавити. Књига ће бити врло луксузно издата на финој хартији великога формата. Издања овог великог дјела, скопчаног са врло великим трошковима, примила се је штампарија Браће Савића у Биограду. Књига је већ у штампи и први њен дио биће скоро готов.

Нов српски проналазак. Поред славног имена Николе Тесле, чује се још и српско име Мише Пупина Идворског. — Др. Пупин је Ванананин из Идвора и професор је на њујоршком универзитету. У електричној, нарочито телеграфској и телефонској техници је урадио много; зато ће — без сумње — и наш свијет интересовати један његов најновији изум, о коме берлински лист „Der Tag“ пише овако:

на давала је више снаге рефлекторима. Јапанско топиштво дало се на гађање тих сивава, те су убијали зрна пашама све ближе око рефлектора, а они се испунише. Јапанска пјешадија потиснула се трком кроз долину, пуцајући слијепо и срцајући у смрт. Свјетлост рефлектора изнова је засјала, над јапанским главњама пренуле би бомбе са вјештачким нагнетанима, откривајући њихове редове, међу које су руске пушке и топови сјали смрт. И та је пјешадија све до јутра безуспјешно срчала напријед, да неумитно прориједи своје редове.

У зору четири стот јапанских топова бомбардоваху читав сат сав ред утврда, које се покреше димом из бомба. Величанствена је била појава. А по том су топови умукнули, наговјештајући својим мутњем свршетак јуриша. Јапански логор покрио се тмурном тишином, као замућен — вели један дописник — неочекиваним поразом.

Скоро је година и по, како су у штампи почеле излазити сензационе вјести о томе, како је њујоршком професору, дру Михајлу Пупину-Идворском, пошло за руком, да поправи досадашњи телефон и да га удеси, да се може употребити на петоструком растојању, као до сада. Он је увео *автоматске индукционе вазљке* у обичну телефонску мрежу и израчунао их је тачно унапријед. И ту лежи цијела тежина самога проналазак, јер он то није случајно, практичним путем наишао, него је тај свој проналазак и научно образложио. Тај проналазак се показао као један од најзначајнијих проналазак данашњег доба, јер до данас се могло телефонски најдаље само на удаљење 1600 километара (најдуже жице су биле Париз-Париж. 1693 килом., и Париз-Берлин 1186 килом.). То је врло важно и за мали телефонски саобраћај (за вароши) а колико вриједи са техничке стране, много више вриједи у практичном животу, јер ће се на тај начин врло много уштедети у самом материјалу, дакле и у трошку око намјештања телефона.

У децембру 1902. године почели су већ иски да мисле о телефонској свези између Берлина и Њу-Јорка, али за сада је и то доста, да се на континенту добије што дужа телефонска веза. Данас се већ може тим Пупиновим начином спојити Берлин са Кајроом и Москва са Мадридом. Данашња потреба још не захтијева да се и то оствари, јер би ипак било врло скупо (морала би се употреба скупо таксирати). Телефонска жица између Берлина и Њу-Јорка би се сигурно употребљавала, али би се такве морале према томе удесити. Међутим проба и са Пупиновим начином успјеле су подморским кабелом на даљину од 500 километара — и ако су ти Пупинови вазљци удешени у првом реду за електричне жице, које су у ваздуху.

Данас није остварена још ни директна телефонска веза између Берлина и Лондона (и ако би била врло нужна). По Пупиновој теорији није немогућа, и кад је једном буде, моћи ће се само његовим начином извести.

Данас се још не може спровести та телефонска свеза само зато, јер још није довољно опробано подморско телеграфисање с Пупиновом допуном. Прва покушаја његове подморске телефоније нијесу успјале за руком и док се не опроба, не може се упуштати у тако огроман трошак Међутим техника ће радити и даље, мислећи о томе — а највише сам Пупин — и без сумње ће се ријешити ускоро и то питање. Историја модерне технике забљезала је рјешење и много тежих техничких проблема, који су стади много више муке и жртава, па и трошка. Да су се 1857/8, и 1865/6 године попланили од тешкоћа, које су настале, кад су метане прве подморске телеграфске жице (кабел), не би га ни данас још било. Смијелост и одважност су до сада биле најбоље особине правог техничара. И за то се смјешко надати, да ће ипак поћи техници за руком, да оствари подморску телефонију од Немачке у Инглеску новим „Пупиновим кабелом“, макар да се с инглеске стране још ништа није предузело у том правцу — јер није инглески проналазак!

Ворешчагинова изложба. У Петрограду је отворена изложба Ворешчагинових слика. У свему је 476 слика, студија и репродукција. На изложби је и једна од сад непознати слики Ворешчагинова: Инглески војник лежи мртван на неком бојном пољу у Индији, над њим крстаре гавранови, а потпис је: Данас, сјутра и јуче — свуда и увијек! Више ове слике изложбене су двије голене слике, које приказују Хималаје. — С свих страна свијета јављају се купци за ове слике.

Покрет против закона о помађањивању школа. — Маџарски министар просвјете Березвици изарадио је напрт зајужа о народним школама, којим хоће да угуши потоњи траг српске свијести у Војводини. Поводом тога одржаће се велики митрополијски збор у Ср. Карловцима 18. новембра о г. о чему новосадски „Врњаци“ доноси на првом мјесту овај проглас:

„Српски Народе!

Кр. уг. министар просвјете поднао је дана 7 (20) октбра о. г. угарском сабору законски предлог о „јавној народној настави“, којим се бришу за Краљевину Угарску и посљедњи трагови самоуправе српског народа у школским стварима, а у то се цијела и јединство српске митрополије карловачке на школском подручју, што је зајамчено српском народу основним државним законом и народно — школском уредбом

Против ових намањених повреда, које оствљедно иду за однарођавање нашег подмлатка — наше узданице — дужан је устати читав српски народ у остварној српској митрополији Карловачкој. Кад се стварају закони, којима се иде на уништење српске школе и просвјете, на прогон српске ријечи и имена, не водећи рачуна ни о основним државним законима, ни о узакљеним правима српског народа, ни о

његовим великим заслугама за безбједност и срећу оних, који смијерају на национално уништење његово, не смије остати равнодушна ни једна свјесна српска душа, него мора усплатити гњевом свако родољубиво српско срце.

Да своме огорчењу над неправдом и својој одлуци за борбу против ове опасности, која нам пријети, узмогнемо дати законитог и видног израза, позивамо те ми, твоји посланици на српском народно-црквеном сабору, на Велики митрополијски збор, који ће се држати у Срм. Карловцима на отвореном мјесту дана 18. новембра 1904 у 11 сати прије подне. У Карловце је сједиште оностране српске митрополије и патријаршије, чије је јединство данас угрожено у својим темељима; у Карловцима је сједиште српских народних црквено-школских власти; у Карловцима треба да се заори и протест српског народа против ударца, који угарска влада спрема српској народној школи, а према томе и народној српској будућности.

До виђења на збору!

У Карловцима, 20. октобра 1904 год. Посланици на срп. нар. цркв. сабору“.

Љекарски конгрес у Софији. У Софији се, како јављају бугарски листови, чине припреме, да се тамо сазове конгрес југословенских љекара. То би био други југословенски љекарски конгрес, који би се приредио поред друге југословенске умјетничке изложбе у Софији.

Женски медицински завод у Петрограду подигнут је на степен универзитета. Овај ће завод добити ове године од државе 86.000 рубаља помоћи, а до године 139.000 рубаља. Чињеница да је рат одвукао много љекара на бојиште, због чега је настала велика несташница у лекарици, понукала је владу, да женама што више омогући изучавање медицине.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 5. новембра

Из управе „Друштва за потпомагање заната и трговине у Црној Гори“. Г. Стево Врчевић, секретар Министарства Унутрашњих Дјела, положио је друштвеном благајнику г. Буру Андрићу круна 10 у мјесто вијенца, приликом смрти свога сестрића пок. Павла Маринковића. Хвала г. Врчевићу, а вјечни покој души пок. Павла Маринковића!

Из „занатлијског пјевачког и тамбурашког Друштва“. Сидједећа господа положили су друштвеном благајнику, г. П. М. Калуђеровићу, своје мјесечне улоге од 50 хел:

Мило Церовић, ком. М. Радовић, ком. Л. Лабовић, Стево Вујановић и Синан Лучић трговац у Нишчићу по 7 кр.; Спасо Михаиловић и Васо Вујић по 250; Владимир Поповић, Јово Баровић, Филип Чкић и Милутин Поповић по 150; Томо Мирочевић кр. 3; Буру Мандић и Јован С. Павличић по 2; Филип Ст. Врчевић, Крсто Бастаћ и Тодор Димитријевић по 1 кр.; — — — Свега круна 56—

23. октобра приликом друштвене забаве у кафани „Косово“ пало је на каси — — — круна 44.40

Виђи 31 број „Гласа Црногорца“ од 31. јула — — — круна 528—

Свега круна 628.40

Друштвена Управа умољавала сву ову г. г. чланове, који нијесу исплатили свој мјесечни улог, да га изанеде измарили друштвеном благајнику, г. П. М. Калуђеровићу. Такође умољавала се п. и. грађанство, да би изанеде подпомаћи горе речено Друштво својим уписом у чланство и доброволним прилозима.

(Вријеме) Од прије 5—6 дана, настали су овдје тако студени дани, да их таквијех нијесмо виђи често дочекивати ни у јануару. Судећи по овоме као да ће се испунити оно предсказивање, које говори, да ће ова зима бити праћена жестоцима мразевима. У подне, при сунцу, термометар показује по неколико степени испод нуле, а кад је сад тако, кад још није ни пола јесени, што би се имало даље очекивати? Видјећемо!

Телеграми Бечког „Нор. Биро-а“

и руске „Трговачко-Телеграфске Агенције“.

Рат између Русије и Јапана.

ПЕТРОГРАД 31. октобра. — Генерал Сахаров јавља данас генералном штабу: Ноћас су Јапаници с трју страна навалили на варош Вучојан, два километра јужно од

вароши Шујанлиндса. Вучојан имају Руси у својим рукама. Руси су сузбили све јапанске нападе. Рањена су само 4 Руса.

ДАКАР, 31 октобра. — Балтичка ескадра стигла је овамо.

ПЕТРОГРАД, 1 новембра. — Цар се повратио овамо са смотре војске из Витебска.

Из Мукдена се јавља, да од јутрос жестоко пуцају топови на десном крилу. Но како се мисли, неће Јапанци напријед кренути.

ЦАРИГРАД, 1 новембра. — Поновне енглеске вијести, да Русија настоји надобити од Порте доволу, да један дио руске црноморске флоте прође кроз Дарданеле, оцрвргава се и с турске и с руске стране. Кроз који дан проћи ће кроз Дарданеле пошљедња два руска брода с угљеном и водом за Балтичку ескадру.

ЛОНДОН, 1 новембра. — „Дели-Телеграф“ јављају из Чифу: Јапански чиновници изјављују, да Портартур неће пасти прије Божића, а да је стање у тврђави ужасно.

ТОКИЈО, 2 новембра. — Глас се, да се је руска крстарица „Громобож“ од Владивостокске ескадре насукала на стијену и тешко оштећена повратила се опет у Владивосток.

ПЕТРОГРАД, 2 новембра. — Генерал Сахаров јавља: Прошле ноћи било је све мирно. Генерал Лењевих преузео је заповједништво прве манџурске армије.

ТОКИЈО, 2 новембра. — Из главног јапанског стана јавља се, да су Руси у ноћи од 29 октобра навалили на Јапанце код Вучентаја, али су били одбијени.

ПЕТРОГРАД, 3 новембра. — Сахаров јавља, да је јучерашњи дан мирно прошао. Цар је примио у аудијенцију Алексејева.

МУКДЕН, 3 новембра. — Адмирал Скридлов повратио се овамо.

ПЕТРОГРАД, 3 новембра. — Дневном извјештајем јавља се, да број рањеника који су превешени у Мукден, износи од 25 августа до 11 октобра 828 официра и 28479 војника.

ЛОНДОН, 3 новем. — „Рајтер“ јавља из јапанског главног стана, да је једно одјељење руске коњице навалило на Јапанце код Ликуатуна, али да је сузбијено од јапанске коњице са великим губитцима.

ТОКИЈО, 3 новем. — Генерални штаб јапански оцрвргава вијест, да је Куроки умро.

ПЕТРОГРАД, 4 новем. — Сахаров јавља, да је и јучерашњи дан прошао мирно.

ЧИФУ, 4 новем. — „Рајтер“ јавља, да је јуче стигла у Чифу руска контраторпедњача „Равторони“, а данас да су Руси тај брод лагумисали.

ЛОНДОН 4 новем. — „Рајтер“ јавља из главног стана треће јапанске армије од 29 октобра, да се тамо гласа, да је Стесел рањен, а неће да лежи у болници. И ако му је рана доста овбиљна, ипак он изјављује, да ће радије на свом мјесту умријети, но се повући. Велики дио руске војске као да је готов на предају, али им официри не дају.

ЧИФУ, 4 новем. — Подробно сти о контраторпедњачи „Разгорони“ мањкају још, али се мисли, да су је Руси с тога лагумисали, што су двије јапанске контраторпедњаче доловиле испред пристаништа у Чифу. Јапански консул у Чифу протестирао је код тамошњег руског консула, што се је тобож 9 војника од посаде „Равторонног“ искрцало са пушкама.

ВИЛНА, 5 нов. — Генерал Гринберг одуштовао је на бојиште.

ЛИБАВА, 5 нов. — Одјељење Балтичке ескадре, које је овдје још ваостало, а састоји се из пет крстарица и осам торпедњача, отпловило је јуче.

МУКДЕН, 5. нов. Глас се, да се је 60.000 Јапанаца искрцало у

Иинкоу и Питсево. Очекује се, да ће Јапанци покушати да зобију десно крило руско, како би ову војску одвојили од Тјелинга.

ПЕТРОГРАД, 5 нов. — Стесел телеграфира: Јапанци су 12 октобра управили жестоку топовску ватру на наша сјеверна и сјеверно-источна утврђења. Сјутра дан, 13 октобра, навалили су Јапанци на утврђења на сјеверном фронту, али је напад био одбијен. Изгубили смо 70 официра и војника убијених, а 8 официра и 400 војника рањених. Топовска ватра продужила се 15 октобра још јаче. На 21 октобра, као на дан ступања Вашег Величанства на пријесто, а свечани дан нашег отачаства, плаћемо топле молитве Богу и одушевљеним усклицима поздрављамо нашег Цара, молећи Бога за здравље Вашег Величанства, Царице, Царице Мајке и Царевића. Наша је радост тијем нећа, што су сви напади за девет дана били одбијени баш испред дана Вашег ступања на пријесто, испред дана кад наш непријатељ светкује дан рођења Микадова и за који дан су се Јапанци заклекли били, да ће заузети тврђаву.

ПЕТРОГРАД, 5 нов. — Куропаткија јавља: 2 овог мјесеца у вече Јапанци предузели су офанзиву против наших положаја код села Ланшинцу, али су били одбијени. Изгубили смо 4 војника. Сјутра дан зором 32 јапанска драгуна пали су у васједу, коју су спремили наши добровољци. Један дио Јапанаца је убијен, неколико их је рањено, а три су заробљена.

ТОКИЈО, 6 нов. — По „Рајтеру“ генерал Ноги јавља, да су Јапанци поново раврнули један руски асенал и магацин у Портартуру; Руси и даље чине влете из тврђаве против јапанских сапера, употребљавајући при томе ручне гранате.

ПЕТРОГРАД, 6 нов. — Сахаров јавља, да су Јапанци, ноћу 5 новембра, навалили на једну тачку Путялова бријега, али су били одбијени.

ХУЛ, 6 нов. — Комисија састављена за извијај хулског инцидента, пошто је саслушала извјештаје о тој ствари, данас је затворена.

ХАРКОВ, 1 новембра. — Прошле ноћи општећен је споменик Путькинов од бомбе. Рањени су прозори обложних кућа.

РИМ, 1 новембра. — Од 72 ужа избора познат је овај резултат: изабрано је 45 чланова владине странке, 12 чланова уставне опозиције, 6 радикала, 4 социјалиста и 6 републиканца.

БЕЧ, 2 новембра. — Посланик Америчких Савезних Држава, Сторер, предао је данас министру Голуховском ноту државног секретара Хеј а односно предлога о новој ханској конференцији за мир.

БИОГРАД, 2 новембра. — Данас је отворена Народна Скупштина. За предједника је поново изабран Аца Станојевић, за подпредједнике Никола Николић и Јаша Продановић. Свечано отварање скупштине биће у сриједу.

ШЕРБУР, 2 новембра. — Данас је овамо дошао португалски краљевски пар.

БЕРЛИН, 2 новембра. — Јутрос су отпочели преговори о трговачком уговору између Њемачке и Србије.

ПАРИЗ, 3 новембра — Министар војни Авдре подвину је оставку, а мјесто њега за министра војвог назначено је Берто, извјестатељ ратног буџета. Књаз Ђорђе грчки вијећао је данас са Делкасеом, а сјутра ће бити примљен од Лубеа.

БИОГРАД, 3 новем. — Скупштина отворена је престоном бесје-

дом, у којој Краљ спомињући своје крунисање говори: веома сам дирнут пријатељском пажњом мог узвишеног Тацта Књаз Црногорског, који је послао на крунисање свог љубљеног сина Престолонаследника Књаз Данила. Краљ изјављује, да су односи Србије са иностраним државама нарочито са сусједним војархијом, правилни и пријатељски; традиционалне симпатије према народу руском још су јаче остварене погледом на стање, у коме се сад налази велика Словенска Империја; фамилијарне и пријатељске везе са Црном Гором непромјенљиве су; интимно српско-бугарско пријатељство нашло је израва у извијеним посјетама. Рад на реформи у Старој Србији и Македонији под заштитом споразумних велесила продужен је и ове године и нада није искључена, да ће поћи за руком, да се створе услови за мирни напредак и развјатак тијех покрајина. И Србији је много стало до тога, да се тамо поврати ред и мир јер од тога зависи и ред на њеним јужним границама.

БЕЧ, 5 новем. — Парламенат је отворен. Министар финансија подвину је буџет за 1905 год. Министар предједник Кербер изгласио је добре оддосе са свим државама и изјавио је наду, да ће рад на реформи у Турској бити крунисан потпуним успјехом.

ПАРИЗ, 5 новем. — Лубе и Књаз Ђорђе Грчки извијенили су посјете.

БУДИМПЕШТА, 6 новем. — Пошто је примљен Тиса предлог, да се држе по двије сједнице дневно и о измјенама у дневном реду, парламенат је посред страшне хуке и ларме од стране опозиције затворен краљевим указом.

О Г Л А С.

Министарство Финансија овим износи на јавну продају дољенименовану непокретну државну имовину, која се налази на Ријеци Црнојевића:

- 1) једну кућу са седам витлова млина;
- 2) једну кућу, која се налази у близини млина;
- 3) једну теву и
- 4) око шест рала земље са ноћем и осталим дрвећем, које овој земљи припада.

Од ове гореименоване имовине два су дијела својина Министарства Финансија, а један дио браће Матановића. Ко би желео купити ону имовину, која припада Министарству Финансија, нека се обрати ради подробнијега обавјештења о истој и ради погодне канцеларији Министарства Финансија на Цетињу.

Бр. 868.

На Цетињу, 28 маја 1904 год.

Из канц. Министарства Финансија.

6 6

Управама Основних Школа, Школских Одбора и Племенских капетанима на знање:

У књијари П. М. Калужероваца на Цетињу могу се купити:

1. Читанка за IV. разред основних школа попуњено и исправљено издање цијена круна 1. хел 40
2. Протокол прихода школских по круна 7. —
3. Протокол расхода школских по круна 7. —

Цетиње, 30. октобра 1904.

Управа Држ. Штампарије.

О Б Ј А В А

На државном имању у Косовом-лугу, код Данилова града, продаје се неколико хиљада борова досјелих за пресађивање.

Ко би желео од истих купити неке се изволи пријавити писмено управитељу државног имања г. ек.ному Вујовићу на Даниловом граду.

Са истог имања могло би се уступити првим потражиоцима и младих орџа, дуња, мендула, јабук, крушак, коштан дивљих и питомих.

Број 404.

Цетиње, 28 октобра 1904.

Из канцеларије
Приватног Одјељења.

2—3

Приватне објаве.

Поштанске употребљене марке
ув најповољније цијене купујем

Neupauer J.

B—Siklós (Hongrie).

P. 12

Br. 95

4—12

Дар цркви Вилушкој.

Његово Високопреосвештенство Господин Митрополит Митрофан изволио је послати на дар нашој новосаграђеној цркви Вилушкој једну причесну чашу са свијем принадлежностима у вриједности од 300. круна. Зато сматрамо за особиту своју дужност да Високопреосвештеном дародавацу изјавимо овим путем највећу благодарност.

Општинари Вилушки.

P. 44

Br. 314

—1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти мог нијгда непрежаљеног мужа

ЂОКА МИРАНОВИЋА,

који се пресели у вјечност 18 пр. мјесеца у 53. години свога живота. Са овом, приликом не могу пропустити да не изричем признање дубоке благодарности: Ђељвићима, Ђимјанима, Сотонићима, Ђрчељанима и Ђуходољанима, који покојника оплакали и до вјечне куће испратили.

Хвала г. г. свештеницима: Ђељвићском и који над покојником опједо и вјершили.

Понаособ хвала г. г. мјесном финансијском капетану мјесном предједнику општине са Вирањима, који се неуморно трудиле да спровод што више увеличају, те мени у неколико тугу ублажише.

Хвала свима онијема, који лично и телеграфично изјавили своје саучешће.

Вир, 2 новембра 1904 г.

Ожалостљена супруга:

Милица Мирановића.

P. 115

B. 104

1—1

25 франака користи сваки читаоц овог
О Г Л А С А !!

4 пара црвала само франака 8.80 франко.

Због великог умножења фабрика, знатно сам спустио цијене, и продајем: 1 пар мушких, 1 пар женских црвала од прве или друге коже, 1 пар мушких, 1 пар женских, од елегантне коже само за франака 8.80 франко. Порудбине готовим новцем или поштанским подужећем. Што се не допадне промијењује се.

S. Urbach's Schuh—Edport

Krakau N-ro 521.

P. 69

Br

1—1

ВИНА, дозова ПРВИЈЕНЦА, ракије мјешане са смоковом у већој количини на продају.

Петковић Улцим.

P. 14

Br. 324

1—8